

KM ปี ๒๕๕๙

เรื่อง “แนวทางการเชื่อมโยงกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน
กับสหกรณ์ในท้องถิ่น”

โดย

คณะทำงานจัดการความรู้ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดตรัง

เรื่อง แนวทางการเชื่อมโยงกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนกับสหกรณ์ในท้องถิ่น

๑. ความสำคัญของกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน

สหกรณ์ เป็นวิธีการหนึ่งในการส่งเสริมการทำงานร่วมกันของคนในสังคม นำแนวทางดังกล่าวสู่การสร้างความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นทางเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนากิจกรรมสหกรณ์นักเรียนในโรงเรียนเป็นก้าวแรกแห่งการเรียนรู้การสหกรณ์ในสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การนำแนวทางการสหกรณ์ไปปรับใช้ในวิถีชีวิตและการสร้างรากฐานแห่งงานสหกรณ์ที่เป็นจริงในสังคม สืบสานงานสหกรณ์จากคนรุ่นอดีตรับช่วงต่ออุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์ ไปสู่คนรุ่นต่อไป

การขับเคลื่อนกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องภายใต้การทำงานร่วมกันระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้จัดกิจกรรมทั้งด้านการประชุมสัมมนา การพัฒนาองค์ความรู้ในการจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ในสถานศึกษา แก่ครู บุคลากรสถานศึกษาผู้รับผิดชอบงานสหกรณ์นักเรียน และการประเมินผลการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษาภายใต้โครงการคัดเลือกกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนต้นแบบประจำเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๑ เป็นต้นมา นับเป็นความพยายามในการยกระดับงานพัฒนากิจกรรมสหกรณ์นักเรียนภายใต้การทำงานร่วมกันของทุกฝ่าย แต่การพัฒนา กิจกรรมสหกรณ์นักเรียนประกอบด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในสองลักษณะคือ กิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนรู้การสหกรณ์ของนักเรียนและกิจกรรมการขับเคลื่อนงานกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน ซึ่งทั้งสองลักษณะของดำเนินการไปอย่างสอดคล้องต่อกัน โดยบริบทการพัฒนา กิจกรรมสหกรณ์นักเรียนนอกจากอาศัยบุคลากรของภาครัฐแล้ว การสร้างการเชื่อมโยงกับสหกรณ์ในชุมชน ในท้องถิ่นจะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสร้างรากฐานความมั่นคงแก่กิจกรรมสหกรณ์นักเรียน ให้สามารถมีศักยภาพในการดำเนินการและสร้างการเรียนรู้แก่นักเรียนในสถานศึกษาภายใต้การเชื่อมโยงระหว่างกันระหว่างกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน กับสหกรณ์ในท้องถิ่น อันเป็นสหกรณ์ในสภาพจริงในสังคมที่ใกล้นักเรียนมากที่สุด นับเป็นการสร้างระบบงานสหกรณ์พัฒนาภายใต้การสร้างเครือข่ายร่วมกันในการสร้างสังคมสหกรณ์แก่คนรุ่นต่อไป

๒. รูปแบบการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา

การดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษาที่ผู้จัดทำองค์ความรู้ได้ศึกษาและเรียนรู้ มีองค์ประกอบของกิจกรรมสหกรณ์ สามารถสรุปลักษณะกิจกรรมได้จำนวน ๓ กิจกรรม ดังนี้

๑) การดำเนินกิจกรรมด้านการออมของนักเรียนเพื่อเป็นกิจกรรมที่ต้องการฝึกนิสัยรักการออมของนักเรียนโดยครูที่เกี่ยวข้องต้องมีความรับผิดชอบและการจัดการสมุดบัญชีเงินฝากรายบุคคลและจัดทำทะเบียนคุมเงินฝากรายบุคคลไว้ทุกคน หรือฝึกฝนนักเรียนทำหน้าที่ในการบันทึกข้อมูลการฝากเงิน ภายใต้เงื่อนไขการกำกับของครูที่รับผิดชอบเป็นรายชั้นและส่งจำนวนเงินแก่ครูที่เกี่ยวข้องที่รับผิดชอบกิจกรรมการออมในภาพรวม เพื่อนำฝากต่อธนาคารหรือนำฝากต่อสหกรณ์ ซึ่งการนำฝากเงินต่อสหกรณ์ต้องประสานงานระหว่างสหกรณ์ในท้องถิ่นโดยครูผู้รับผิดชอบต้องสมัครเข้าเป็นสมาชิกสมทบเพื่อใช้บริการของสหกรณ์ในการฝากเงินซึ่งสหกรณ์ต้องจัดทำเป็นโครงการที่เชื่อมโยงในการส่งเสริมกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนอีกทางหนึ่งด้วย

๒) การดำเนินกิจกรรมด้านร้านค้าของนักเรียน เพื่อส่งเสริมและฝึกฝนนักเรียนในการบริการเพื่อนร่วมโรงเรียน การฝึกทักษะในการทำงานร่วมกัน การบันทึกข้อมูลทางบัญชีอย่างง่ายโดยอยู่ภายใต้การกำกับของครูที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมร้านค้า

๓) การดำเนินกิจกรรมด้านส่งเสริมการผลิตและการแปรรูปของนักเรียนเพื่อฝึกทักษะนักเรียนในการทำการเกษตร การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การทำปุ๋ยอินทรีย์ และนำผลิตผลที่เหลือจากการจำหน่ายแปรรูปเพิ่มมูลค่าแก่ผลผลิตตลอดจนการพัฒนาศักยภาพของครอบครัวของนักเรียนในการปลูกพืชบริโภคในครัวเรือนเหลือนำส่งจำหน่ายผ่านกิจกรรมร้านค้าสหกรณ์นักเรียนได้อีกทางหนึ่ง กิจกรรมทั้งสามลักษณะ เป็นกิจกรรมการดำเนินงานของกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนซึ่งเป็นเครื่องมือชีวิตศักยภาพการจัดการของโรงเรียนโดยต้องมีลักษณะการเชื่อมโยงกิจกรรมเข้าด้วยกัน สามารถสรุปวัตถุประสงค์ และวิธีการดำเนินการตามตารางดังนี้

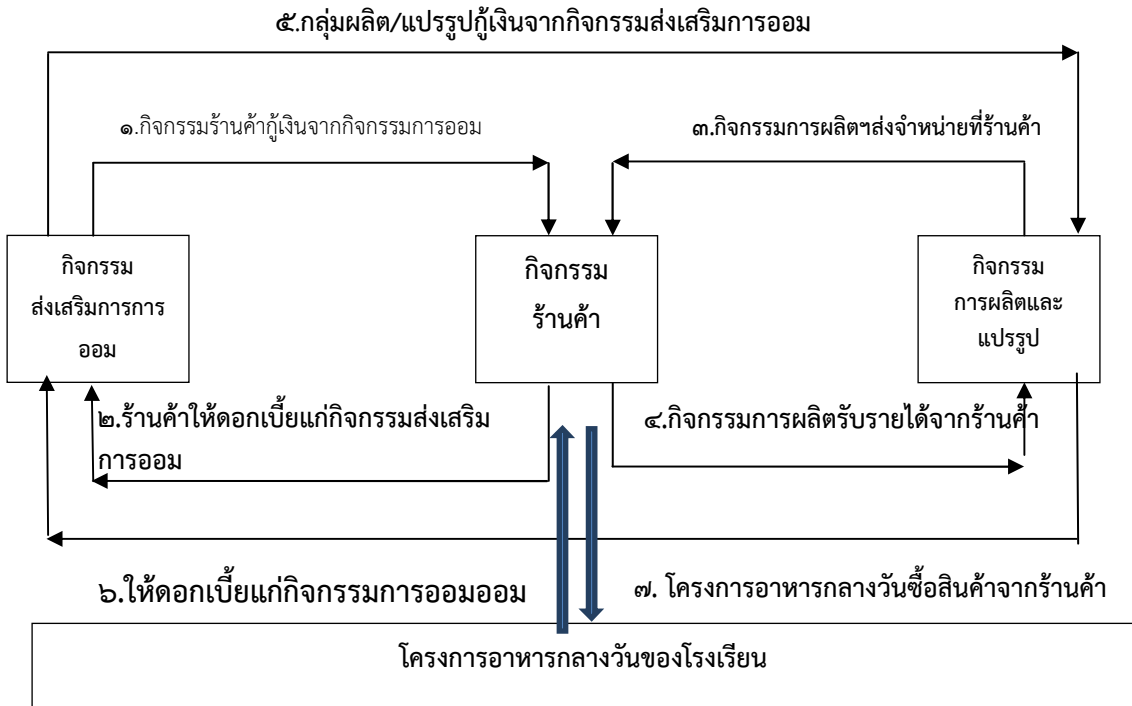
ตารางที่ ๑ แสดงองค์ประกอบด้านวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการของกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน

ลักษณะดำเนินการ	กิจกรรมสหกรณ์นักเรียนในสถานศึกษา		
	กิจกรรมการออม	กิจกรรมร้านค้า	กิจกรรมการผลิตและแปรรูป
๑. วัตถุประสงค์	เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการออมแก่นักเรียน	เพื่อปลูกฝังแนวคิดเกี่ยวกับการมีธุรกิจร่วมกันและฝึกปฏิบัติในการให้บริการ การทำงานร่วมกัน และการช่วยเหลือตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	เพื่อพัฒนาศักยภาพและฝึกทักษะของนักเรียนในการทำ การเกษตรการปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ และการนำผลิตผลแปรรูป
๒. วิธีดำเนินการ	<p>ในภาพรวมของโรงเรียน</p> <p>๑.โรงเรียนจัดให้มีโครงการจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน</p> <p>๒.โรงเรียนแต่งตั้งครูเป็นคณะกรรมการจำนวน ๓ คณะ มีคำสั่งที่เกี่ยวข้องเพื่อรับผิดชอบกิจกรรมการออม ๑ คณะ , กิจกรรมร้านค้า ๑ คณะและกิจกรรมการผลิตและแปรรูปของนักเรียน ๑ คณะ</p> <p>๓. จัดให้คณะกรรมการนักเรียน ๓ ชุดเพื่อรับผิดชอบกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนใน ๓ ด้าน</p> <p>๔. จัดทำข้อบังคับกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนในภาพรวมให้ครอบคลุมทั้ง ๓ กิจกรรม</p>		
	<p>กิจกรรมการออม</p> <p>ดำเนินการรับฝากเงินจากนักเรียนเป็นรายห้อง สัปดาห์ละ ๑ วันหรือตามความเหมาะสมโดยกำหนดเงื่อนไขการถอนเงินเมื่อจบการศึกษาสูงสุดของสถานศึกษา</p>	<p>กิจกรรมร้านค้า</p> <p>ให้นักเรียนได้ถือหุ้นกับกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าทุกคนและมีการระดมหุ้นทุกภาคการศึกษา โดยกิจกรรมร้านค้าต้องจัดตกแต่งสถานที่ให้เด่นชัด จัดซื้อสินค้าเข้าร้าน จัดให้มีคณะกรรมการการมอบหมายการขายประจำวัน ,การจัดทำบัญชีร้านค้า</p>	<p>กิจกรรมการผลิตและแปรรูป</p> <p>เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการผลิตพืช สัตว์ และนำแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าตามหลักวิชาการถนอมอาหาร</p>

๓. รูปแบบการเชื่อมโยงกิจกรรมแต่ละด้านของกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนในสถานศึกษา

การขับเคลื่อนกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วย ๓ กิจกรรม คือ กิจกรรมด้านส่งเสริมการออม , กิจกรรมด้านร้านค้า และกิจกรรมการผลิตและแปรรูปผู้เกี่ยวข้องในการจัดการกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษาต้องดำเนินการให้มีการเชื่อมโยงระหว่างกันตามลักษณะแผนภาพดังนี้

แผนภาพที่ ๑ แสดงวงจรการเชื่อมโยงกิจกรรมแต่ละด้านของกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนในสถานศึกษา

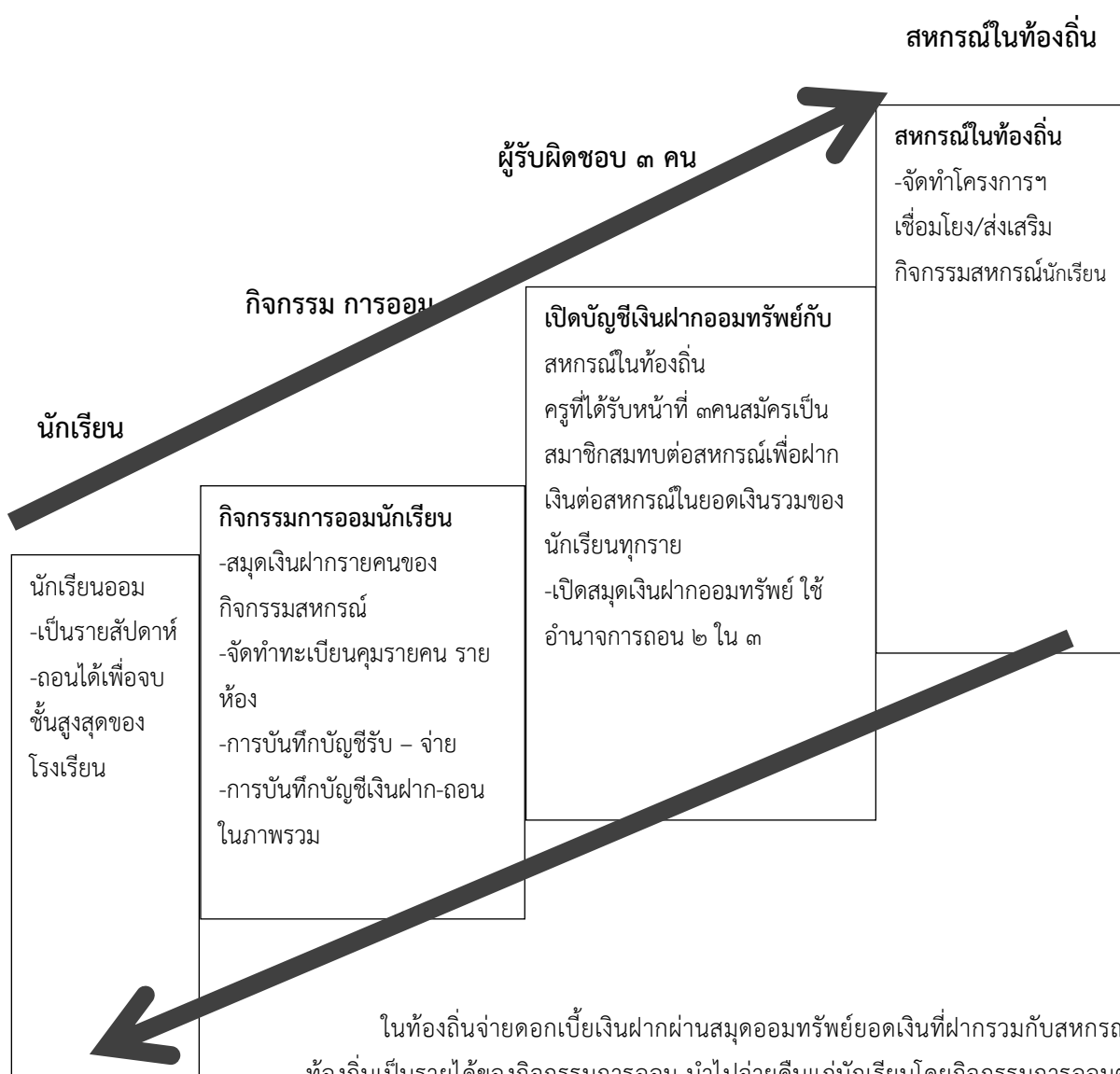
จากแผนภาพที่ ๑ กิจกรรมร้านค้าเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน สามารถกู้เงินจากกิจกรรมการออมทรัพย์เพื่อลงทุนในการขยายงานร้านค้า ซื้อสินค้ามาจำหน่ายได้ และกิจกรรมการออมได้รับดอกเบียจากกิจกรรมร้านค้าตามเงื่อนไขการขอกู้ระหว่างกัน ในส่วนกิจกรรมการผลิตเมื่อผลิตสินค้าแล้วสามารถนำจำหน่ายต่อกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าดำเนินการขายต่อให้หรือฝากขาย ณ ร้านค้า ซึ่งกรณีการฝากขายต้องกำหนดให้มีการตอบแทนแก่ร้านค้าเพื่อเป็นรายได้ขึ้นของกิจกรรมร้านค้าและกิจกรรมการผลิตและแปรรูปกู้เงินจากกิจกรรมการออมเพื่อนำไปใช้ในการผลิตและแปรรูป และกิจกรรมการออมได้รับประโยชน์เป็นดอกเบียเป็นรายได้เพื่อเป็นดอกเบียตอบแทนการฝากเงินแก่นักเรียน ในโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนต้องเป็นนโยบายของผู้บริหารโรงเรียนให้สั่งซื้อวัสดุุดิบที่มีในร้านค้าหรือให้ร้านค้าสั่งซื้อให้ประกอบเป็นอาหาร เพื่อให้เงินหมุนเวียนและได้ประโยชน์กับกิจกรรมร้านค้า

๔. การเชื่อมโยงกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษากับสหกรณ์ในท้องถิ่น

การพัฒนากิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษาเป็นการดำเนินการเพื่อการสาธิตเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แก่นักเรียนเพื่อฝึกทักษะให้มีศักยภาพในการทำงานร่วมกันและปลูกฝังแนวคิดเกี่ยวกับการสหกรณ์ เตรียมความพร้อมไปสู่สังคมที่เป็นจริง ดังนั้นมีความจำเป็นที่ต้องสร้างการเชื่อมโยงกับสหกรณ์ในสภาพจริงของสังคมที่เป็นสหกรณ์ในท้องถิ่น เช่น สหกรณ์การเกษตรในระดับอำเภอ หรือ สหกรณ์เครดิตยูเนียนในชุมชนของนักเรียน หรือสหกรณ์ประเภทอื่นๆ ที่ตั้งอยู่ใกล้กับสถานศึกษา รูปแบบการเชื่อมโยงสามารถแยกเป็นรายกิจกรรมของสหกรณ์ในสถานศึกษาได้ดังนี้

๔.๑ กิจกรรมการออมเชื่อมโยงกับสหกรณ์ในท้องถิ่น โดยมีลักษณะรูปแบบตามแผนภาพดังนี้

แผนภาพที่ ๒ แสดงการเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมการออมในสถานศึกษากับสหกรณ์ในท้องถิ่น

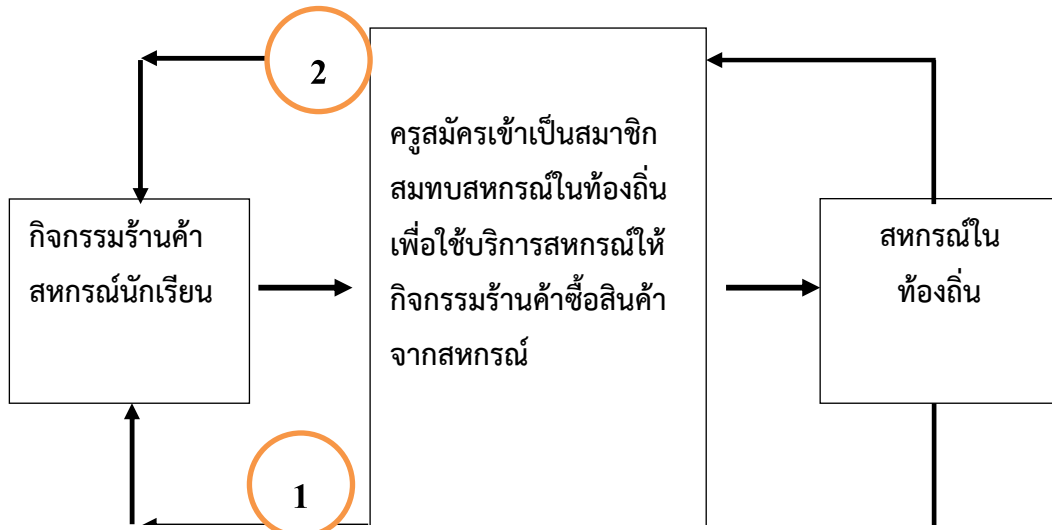

ในท้องถิ่นจ่ายดอกเบี้ยเงินฝากผ่านสมุดออมทรัพย์ยอดเงินที่ฝากรวมกับสหกรณ์ในท้องถิ่นเป็นรายได้ของกิจกรรมการออม นำไปจ่ายคืนแก่นักเรียนโดยกิจกรรมการออมต้องกำหนดอัตราดอกเบี้ยให้ต่ำกว่าสหกรณ์ในท้องถิ่นเพื่อเป็นรายได้(กำไร)ของกิจกรรมการออมของสหกรณ์นักเรียน เพื่อดำเนินงานได้ต่อไป

๔.๒ กิจกรรมร้านค้าเชื่อมโยงกับสหกรณ์ในท้องถิ่น โดยมีลักษณะรูปแบบตามแผนภาพดังนี้

แผนภาพที่ ๓ แสดงการเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมร้านค้าในสถานศึกษากับสหกรณ์ในท้องถิ่น

๒.กิจกรรมร้านค้าได้รับเงินเฉลี่ยคืนการใช้บริการสหกรณ์
ผ่านครูที่เป็นตัวเชื่อมสมัครเป็นสมาชิกสมทบสหกรณ์ในท้องถิ่น

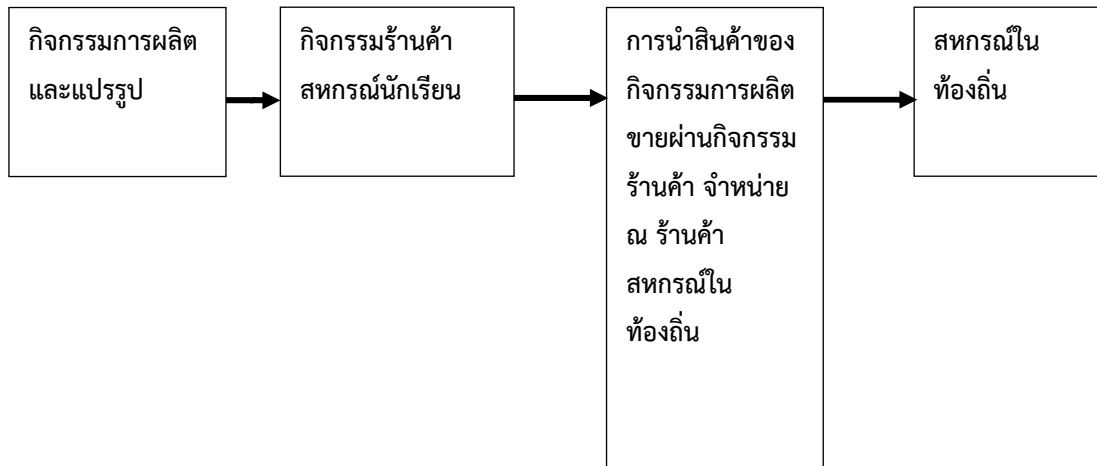
๑.กิจกรรมร้านค้าได้รับสินค้าจากสหกรณ์ในท้องถิ่น

วิธีการ : กิจกรรมร้านค้าสหกรณ์นักเรียนใช้บริการซื้อสินค้าเป็นเงินสดหรือซื้อ
ซื้อสินค้าสหกรณ์ผ่านครูผู้ซึ่งได้สมัครเป็นสมาชิกสมทบสหกรณ์ในท้องถิ่น

จากแผนภาพแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมสหกรณ์นักเรียนสามารถเชื่อมโยงกับสหกรณ์ในท้องถิ่นโดยผ่านให้ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมสหกรณ์ได้สมัครเป็นสมาชิกสมทบเพื่อใช้บริการซื้อสินค้าสหกรณ์ในท้องถิ่นเพื่อนำมาให้สหกรณ์มาดำเนินการในการให้บริการสมาชิกหรือให้บริการต่อโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนในการใช้กิจกรรมร้านค้าสหกรณ์เป็นศูนย์กลางของการเชื่อมโยงกิจกรรมทางธุรกิจในโรงเรียน และเมื่อสิ้นปีทางบัญชีสหกรณ์ในท้องถิ่นกิจกรรมร้านค้าสหกรณ์สามารถมีรายได้จากเงินเฉลี่ยคืนในการใช้บริการจากสหกรณ์ในท้องถิ่นโดยผ่านครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมร้านค้าสหกรณ์นักเรียน

๔.๓ กิจกรรมการผลิตเชื่อมโยงกับสหกรณ์ในท้องถิ่น โดยมีลักษณะรูปแบบตามแผนภาพดังนี้

แผนภาพที่ ๔ แสดงการเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมการผลิตในสถานศึกษากับสหกรณ์ในท้องถิ่น

กิจกรรมการผลิตซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนในสถานศึกษาให้นักเรียนฝึกทักษะในการทำการเกษตรปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งของสหกรณ์นักเรียน เมื่อมีผลผลิตสามารถนำผลผลิตให้กิจกรรมสหกรณ์รับซื้อเพื่อนำไปจำหน่ายต่อ ณ ร้านค้าสหกรณ์ในท้องถิ่น เป็นการเชื่อมโยงงานการผลิตกับสหกรณ์ในท้องถิ่นได้อีกรูปแบบหนึ่ง

๕. บทสรุปของความสำเร็จของการเชื่อมโยงกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนกับสหกรณ์ในท้องถิ่น

การพัฒนาการเชื่อมโยงกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนกับสหกรณ์ในท้องถิ่นมีปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จดังนี้

๑. นโยบายและความมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสหกรณ์ในท้องถิ่น บุคลากรฝ่ายจัดการสหกรณ์ โดยเฉพาะผู้จัดการสหกรณ์ และสอดคล้องกับความอุดหนุนของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ประจำสำนักงานสหกรณ์จังหวัด เจ้าหน้าที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ในแต่ละจังหวัด มองประเด็นเรื่องดังกล่าวภายใต้แนวทางการหาทางออกร่วมกัน ในการพัฒนากิจกรรมสหกรณ์นักเรียนภายใต้ข้อจำกัดของระเบียบที่สามารถให้ดำเนินการได้ของข้อกำหนดสหกรณ์ของสังคมไทย

๒. การดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องของกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน และยกระดับการพัฒนาสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชน โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่น สหกรณ์ในท้องถิ่น ต้องถือเป็นภาระหน้าที่ในการให้การสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนในสถานศึกษา เพื่อขับเคลื่อนสังคม ให้สอดคล้องกับหลักการสหกรณ์ข้อที่ ๗ การเอื้ออาทรต่อสังคม

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมสหกรณ์ .๒๕๕๑ .คู่มือการจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ในสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑, เพชรบุรีการพิมพ์.

กองฝึกอบรม กรมส่งเสริมสหกรณ์ ๒๕๒๘.แผนการสอนหลักสูตร วิชาการสหกรณ์.

เอกสารโรเนียวเย็บเล่ม.

webhost.cpd.go.th/.../สหกรณ์ในโรงเรียน/คู่มือสำหรับการประเมินผล

ค้นคว้าเมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๙

http://praveetelearning.com/elearning_content.php?subject_id=๔&chapter_id=๔๑

ค้นคว้าเมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๙

<http://www.korat๒.go.th/downloads/clt๐๐๑๕๖๑๑๐๘.pdf>

ค้นคว้า เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๙

<http://www.no-poor.com/dssandos/Chapter๘-dss.htm>

ค้นคว้าเมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๙

คณะทำงาน KM และ CKO เพื่อพิจารณากลับกรองความรู้
ตามคำสั่งสำนักงานสหกรณ์จังหวัดตรัง ที่ ๒๘/๒๕๕๙
สั่ง ณ วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๙ มีดังนี้

๑. นางสมจิตร ส่องสว่าง	สหกรณ์จังหวัดตรัง	ประธานคณะทำงาน
๒. นางสาวสุมาลี มาสุวรรณ	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการบริหารการจัดการสหกรณ์	คณะทำงาน
๓. นางจันทนา ท้าวรอบ	ผู้อำนวยการกลุ่มจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์	คณะทำงาน
๔. นางสาวอุไรรัตน์ พรหมหนู	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์	คณะทำงาน
๕. นายจรวาย ภูมิชาติ	ผู้อำนวยการกลุ่มตรวจการสหกรณ์	คณะทำงาน
๖. นายไสว บุญมี	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมสหกรณ์ ๑	คณะทำงาน
๗. นายอนันต์ ทับอินทร์	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมสหกรณ์ ๒	คณะทำงาน
๘. นายสุวัฒน์ชัย สุวรรณเกษ	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมสหกรณ์ ๓	คณะทำงาน
๙. นายสงบ เย็นใจ	นักวิชาการสหกรณ์ชำนาญการ	คณะทำงาน
๑๐. นางอรุณรัตน์ หวังดี	นักวิชาการสหกรณ์ชำนาญการ	คณะทำงาน
๑๑. นางสาวยุพเรศ จุ่งเจริญ	นักวิชาการสหกรณ์ปฏิบัติการ	คณะทำงาน
๑๒. นายปกาศิต สมานธิ	นักวิชาการสหกรณ์ชำนาญการ	คณะทำงาน/เลขานุการ
๑๓. นางสาวณัฐนันท์ ศรีวิรัช	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	คณะทำงาน/ผู้ช่วยเลขานุการ

KM ปี ๒๕๕๙

“๑๐๐ ปี สหกรณ์ไทย พัฒนาเศรษฐกิจก้าวไกล สร้างสังคมไทยมั่นคง”

เรียบเรียงโดย นายสงบ เย็นใจ นักวิชาการสหกรณ์ชำนาญการ
สำนักงานสหกรณ์จังหวัดตรัง